

Če bodemo torej to slovnico na ta način obravnavali, ne bodemo se pritoževali, da je preobširna ali preučena, nego hvaležni bodemo gospodu pisatelju, da nam je podal toliko raznovrstnosti, katere na večrazrednicah ali v razredih z več oddelki moremo s pridom porabljeni.

Tako bode ta slovnica gospodu pisatelju v čast, šolam pa v korist, kar Bog pomozi!

Molitvenik za dijake. Češki spisal Anton Mužik. Poslovenil Franjo Marešič. V Ljubljani natisnili in založili J. Blaznikovi nasledniki. Ta zanimivi in prav spretno sestavljeni molitvenik obsega domačo pobožnost, očitno pobožnost, molitev k zakramentom, pobožnost do Jezusa Kristusa, pobožnost k blaženi Devici Mariji, pobožnost k sv. angeljem, pobožnost k svetnikom božjim, pobožnost v različnih potrebah življenja ter mnogo psalmov, himen in pesmi. To lepo molitveno knjižico živo priporočamo naši bolj izobraženi šolski mladini.

Šolska letina.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Postojini 1884. l. (Konec.)

Dragi! Spominjajmo se danes tudi Njih Veličanstva, presvetlega cesarja Franc Josipa I., pod čegar modro vlado učilnice cvetó. Njemu, ki tako ljubeznjivo skrbi za vse svoje národe, obljubimo, vedno udani ostati.

Dne 15. t. m. minulo je eno leto, kar je bil naš premili vladar v Postojini; takrat bili smo tako srečni, Ga osobno spoznati. Milo obličje našega vrhovnega gospoda vtisnilo se nam je neizbrisljivo v spomin. Káko veselje navdajalo je naša srca, s káko radostjo hiteli smo otroci sè šolsko zastavo, z vejicami v rokah in v prazničnej obleki proti kolodvoru, da dostojno vzprejemo svojega mogočnega cesarja in vladarja! Nenavadna množica ljudstva od blizu in daleč stala je lepo vrstena ob cesti in pričakovala z nami vred presvetlega cesarja. Pri Njegovem prihodu razlegale se je milo zvonjenje iz zvonika, možnarji so pokali z bližnjega Soviča in iz tisoč grl zadeli so krepki in navdušeni živijo-klici, kateri so se daleč na okolu razlegali. To je bil zares veličasten, a tudi vesel in srečen dan za nas. Danes k sklepu šolskega leta obhajamo ob enem obletnico cesarjevega prihoda v Postojino. Spominjati se hočemo tega veselega dne ter presvetlega cesarja danes slaviti v primernih pesmih in s primernim petjem. Iz globočine svojih vedno zvestih in udanih src zakličemo: »Bog živi presvetlega cesarja Franc Josipa in presvetlo cesarico Elizabeto! Bog živi cesarjeviča Rudolfa in njega zaročnico Štefanijo! Bog živi preslavno Habsburško rodovino!« Živijo! Živijo! Živijo!

Drugi slavnosti govor glasil se je tako-le: »Drage součenke! Veselo je gledati vrtno cvetice, če priden vrtnar za nje lepó skrbi. Pod cvetjem šibijo se zlahne glávce, in prijeten duh se razprostira po okolici.

Takemu vrtecu podobna je šola, a cveticam podobne smo me dekleta. Tudi me v nedolžnosti cvetemo, kakor njezne cvetice in lepo se razvijamo na duhu in v modrosti po dobrotni skrbljivosti naših blagih učiteljev. Kakor vrtnarji potrebuje škodljivi plevel, da morejo lepsi cvetice poganjati; kakor oni poskrijejo njezne cvetice, kadar burja vihra in nastane za nje škodljiva mrzlota; kakor jih po letu v hudi vročini škropijo, kadar zevajo revice po kaplji dežja: takó tudi dobri naši odgojitelji za nas skrbé. Iztrebijo nam naše mnogotere napake, varujejo naše mlade dušice pred poginom ter nam pojijo naš duš sè studentem življenja.

Drage součenke! Za nekatere izmež nas prišel je čas, da damo tej šoli slovo za zmiraj. Otožno nam je danes pri srci, ker se ločimo iz učilnice, s katero smo bile toliko let takó tesno zvezane. Presrečna otročja leta ležé pred nami, in če se na taiste nazaj ozremo, zapazimo le dobrote, katere smo prejele, le ljubezen in zvestobo, s katero se je z nami ravnalo, le prizanesljivost z otroško slabostjo, le modro in dobrotno skrb za naš telesni in dušni blagor in za našo prihodnost. Kaj pa imamo me dati častitim učiteljem in ljubim starišem za vse nam storjeno dobro? Le skromne besede hvaležnosti! Da pa prihajajo te besede iz dna našega hvaležnega srca, to hočemo pokazati sè svojim vedenjem v življenji. Dati Vam hočemo zagotovilo, da se bodemo vselej po Vaših lepih naukah ravnale, spodobno se vsekar vedile v cerkvi ter ljubega Boga nikoli ne pozabile; čisto srce naše naj bode Njemu darovano. Lepo se bodemo obnašale doma; svojim starišem hočemo vselej pokorne biti, ter jih ljubiti in spoštovati, kakor to zapoveduje Božja zapoved. Slabe družbe se hočemo skrbno ogibati kakor kačjega strupa. Rasti hočemo kakor lilija bela v nedolžnosti in vijolica modra v poblevnosti.

Spominjati se hočemo v dejanskem življenji, kamor nas užé Božja previdnost zdaj ali pozneje pripelje, da smo se v otročjih letih učile, da je naš vrhovni namen, spoznavati resnico in pravico,

vaditi se v dobrem in zlahtnem, ljubiti svojega bližnjega, kakor samega sebe in Boga čez vse. V to svrhu prosimo Božjega blagoslova, da nam bude mogoče, svojim obljubam zvestim ostati».

Letno poročilo čveterorazredne deske ljudske šole v Rudolfovem — (Rudolfswertu) 1883/4. l. zaznamnja v šolski knjižnici 279 različnih knjig v 410 zvezkih. Poučevalo je 5 učiteljev č. č. o. o. frančiškanov. V šolo je hodilo 169 učencev.

Letno poročilo čveterorazredne deske in dvorazredne dekliške šole v Črnomlju 1884. l. ima na čelu lično in prav primerno povest »Janez Vrlin« (nekaj v pouk in kratek čas; napisal Fr. Šetina). Poučevalo je 5 učiteljev, dva kateheta in ena učiteljica. Šolske mladine je bilo vse vkup 591.

D o p i s i.

Od Kolpe. Okrajna učiteljska konferencija na Vinici v 13. dan avgusta t. l. za okrajno poglavarstvo Črnomelj. Po ukazu blagorodnega gospoda c. kr. okrajnega šolskega nadzornika zbralo se je učiteljstvo užé ob 9. uri dopoldne, ter udeležilo se sv. maše po umrlem tovarišu gospodu Josipu Kavšek-u. Pri sv. opravilu peli so zbrani učitelji. Po dokončani sv. daritvi šlo je učiteljstvo in mnogo zbranega pobožnega ljudstva na gomilo ranjcega, kjer je zapelo po opravljenih molitvah dve žalostinki. Marsikatero okó se je rosilo po prezgodaj umrlem tovarišu. Od gomile Kavšek-ove šel je sprevod k grobu ranjcega Tomsiča, bivšega učitelja Viniškega in očeta našega vrliga pisatelja, gosp. Ivana Tomsiča, in tudi na tem grobu so učitelji zapeli žalostinko.

Ob $\frac{3}{4}$ 10 sešlo se je pa vse učiteljstvo v krasno okinčani sobi I. razreda Viniške dvorazrednice. Razun nadučitelja Semiškega, gospoda J. Schiller-ja, ki se je o tem času moral kot c. kr. častnik udeležiti vojaških vaj, bili so navzoči vsi gg. učitelji in gspdc. učiteljice tega okraja. Zbrane počastili so sè svojo navzočnostjo tudi c. kr. okrajni glavar, blagorodni gospod Henrik Jagrič, Viniški župnik, g. Jurij König, in deželni potovalni učitelj kmetijstva, g. Pirc.

Gospod predsednik z ganljivimi besedami pozdravi skupščino in jo vzpodbuja k pazljivosti pri razpravljanji toček dnevnega reda. Na to predstavi na novo v ta okraj došle učitelje in učiteljice. Spominja se umrlega učitelja g. Josipa Kavšeka, ter ga priporoča v blag spomin. — Zapisnikarjem se po predlogu gosp. Dular-ja per acclam. volita nadučitelj Šest in učitelj Vrančič, oba iz Metlike. — Namestnikom si gospod nadzornik ne voli nikogar, ker upa, da bode užé sam stvar rešil.

Na to sledé opazke nadzornikove. On izreče o napredku šolstva svojo zadovoljnost; vender bi se v marsikateri reči dalo še mnogo izboljšati. — O slovenskem jezikoslovji se še zmiraj na pravilne spise in na vaje »pisma pisati« premalo ozira. Na eni sami šoli je gosp. nadzornik zapazil, da so otroci v resnici pismo pisali, ga zavili, zapečatili, adresirali in da so se jim pokazale poštné nakaznice, listnice i. t. d. Nekateri odlašajo to na ponavljalno šolo. Učni smoter se mora v vsakdanji šoli doseči, tam se pa pouk le ponavlja in razširja. — Tudi v nemškem jezikoslovji naj se gleda na to, da se otroci bolj v govorjenji in prestavljanji urijo, kakor pa s pravili in teorijo. Nikdar pa naj učitelj ne pozabi nalog vestno popravljati! Bolje je, da se učencem dá manj nalog, a zahteva naj se strogo, da se te napravijo snažno in oddajo o pravem času. — Pri računstvu naj se v čveterorazrednicah naloge izvršujejo tudi v nemškem jeziku, ker nam to ukaže učni črtež, in ker se s tem nemško govorjenje zdatno pospešuje. Naloga naj se vselej ponovi, na kar še le sledi izpeljava računa. V računstvu naj se izdeljuje več nalog, ki se v praktičnem življenji čestokrat rabijo. Otrokom naj se do dobrega razloži metrična mera in vaga; če je šola še nima, naj se oskrbi. O starih vedrih in funtih se še mnogo čuje; to naj se opusti. Nekateri se predolgo zadržujejo pri eni vrsti računov, konečno pa časa zmanjka in najvažnejši in najpotrebnejši računi se niso priučili n. pr. obrestni računi i. t. d. Tudi računске naloge se morajo popravljati. Pri reševanji nalog mora otrok povedati, kakó bode račun izdelal, povedati mora tudi »zakaj« bode takó naredil in ne drugače. Čisto naoplačno je torej, če se učencu kar le pové: to bodeš soštel, to odštel i. t. d. — Ravno takó se mora učna snov v zemljepisji, zgodovini in natoroznanstvu takó razdeliti, da se vsaj najpotrebnejše vzame. Nekateri učitelji se pečajo preveč z zgodovino starega veka, potem jim pa za srednji in novi vek časa primanjkuje, še manj pa se tedaj učenci seznanijo z avstrijsko zgodovino, v kateri bi pa morali največ vedeti. Drugi zopet v naravoslovji najraje obdeljujejo fiziko, drugi živalstvo, poleg tega pa zanemarjajo rastlinstvo in rudinstvo. Učitelj naj gleda, da na podlogi šolskih knjig, ki obsegajo